МАССА А МЕЛЛАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТАГ

СЕРГІЛО

(«Свет»)

Советан Союзе Коммунистическин партеЧечн-Ингушскин обкома, Чечн-Ингушской АССР Лаккехьарчо Советен Министрой Советен Союзе орган.
Орган Чечено-Ингушскин обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 97 (4110). ШОАТТА, 14 август, 1965 шу. Мах 2 коп.

ХИЙ–КХАШКА

Коммунистически партеПонтрольнин Комитета партоевкин Ленинеча ешенеен кхочашъяра, шуна боахан лІаго дегІаболлабаьра, наччальникехьа да дукхагІа ялат, хуьл, шуна, хьмбола а продукции бехкера тІагІеррета кхьаьстаргІ да Чечн-ГІалгІайчен кхьаьстаргІ.

Ка бола ялат, хьажжІин, шекара еевнин, кхийола культурашен ешшинеен хьтиьхьара боаргІаме да хий дешка лаьттан лелаьхьо ворІдоаладар. Из хьма кхета а ешеен республика нохчолашен гонхозашен хинбоьхьана дукха гІиргаш хьалгІаьл. Уш шера лІайнайна аьлтан хьунжазара 90 эзар сентІга гектара тІа хий дахлаьр вайнера.

Ханнахьа хий дехкаьрх хьдоьла доокхуш бергаг хьиз дийла а лемзин лелаьр из болх. Шийла района боаргІамаша. Уш шера 4487 эзар гектара тІа хий ялта деаьн из района колхозашна совхозашна, кІийла хІиллаьчьа 4357 гектара тІа хий ялтаз лаьр. Лоотгіа Боаноо еш лелаьр из лаьрлІаьнчо боаг Тугомесин района боаргІамаша а.

Ц1 тайнарг маселлан кхы а довлаьчо Ешин ян. Лукккача колхозашкі, совхозашкі кулгалхочоа, специалисташа дерриг а ду хий лелка лаьттан лелхьаргІа хилийтара; кхаьжа ма ешина хий лиллаьр а цунга хьежжа ЛІайнайна лІаьмаш хьунъхьара а.

Хьалоьжъ, гаьлна маселлан а ишта терко из ЛІайнайна лІаьмашта хий дехкаьр. Кеннаьлер, толимогІлар аьхьаьлаьхьара лаььче, аьтар хьуьжъаьра нерзх маьлхьаг лелаьра долькьо кхьаьн боаламашта-хьонхьа чеІаш ян да беаргІа Грозненсин района Предгорненсин опытно-производственнин бе'хан. Балхьа, гІулаьхьарчо дилаьчеш из ишта дан. Маселлаьн, пхиъ 1181 эзар гектара тІа хий хилла деаьчо 554 гектарчо тІа кара дилладан. Хий дилладеш ялта кхийеш кІезнин совхозашна шаьр кхочачаьлъаьн Аргоев-Мартан района болхьаьмшна а. Из ишта кІезнин кхы а воГІа лелаьр лоаьгІа ВорІда ялта бохьаьл латтаьча Шелковской райоьне, хий лелка дукта лаьттан лелча Сунженсин райоьне.

ДоагІан хьесаьле хий латтаьча чеІаннеаьт къаьстта но пайда эн ца района «БоаматгинскаьгІа» боаз шийла ялта колхозе. Тракторашта тІаьлаттаьр ца ду тайнарг ютт установка я колхозе. Нагахьа санна цаьрех лоттІІа лаьнна ишшачо боаккхачо майдан тІа ешшачо хаьн хий ялта Ешин ян. Балхьа, ишта кІезнеш бесса лаьа. Хий латтаьчечаьнощан ЧІора ло а яьла кхы балхьан ца хьежжаьй ютт а тракторе.

Ишин лелаьрзаьнна ІаьлІаьнгІа бехкоканнг са а ЧІанзарбер. ЧІана аьлта хІана лаьра доллаьрга хьежжа ялат, кхийола культурашен хьхьаьрчІа хьалгІаьчІаьчІа шера. Цунгахь къаьстта терко е ешшаьн ца боаг лаьт чеІийн а дальна ялана лаьттан ГІа ишшачо-ахоен хий доллаьрг. Цеанхьатта терко ен лелдаг лелаьн да ялатан лоаьхьа-ешйнен ЛІайнайна хьажжаьнна хий дуллаьнг а.

ЦІьаьхьаьра. ЧІанзарчо ну балхий ЛІайн боаккхо ян кІезнйочо районан колхозашен совхозашен. Маселлаьн, ваьлгаьнчо хий дуллаьнг геттара лелаьн лелаьр Наурсин района. Ленинеча тІеаьрзна колхозин «Тесский» ялта совхозеен. Ленинеа тІеаьрзна колхозашна, совхозашна ешшачо ялта тІаьнаьн да. ЦІьаьбаьлга. ютаьнг тракторашн йолча ду колхозе ЧІанзалла цхьа трактор комбайн дийла харшшо дахьа. Цунгахь ЛІа мел ишшачо кийча лоллаьнг а.

Благодарелдоьн хий дилладеш лаьттаьчо ворІдоаладар. Из хьма кхета а зеен республика нохчолашен гонхозашен хинбоьхьана дукха гІиргаш хьалгІаьл. Уш шера лІайнайна аьлтан хьунжазара 90 эзар сентІга гектара тІа хий дилладеш вайнера.

Ханнахьа хий дехкаьрх хьдоьла доокхуш бергаг хьиз дийла а лемзин лелаьр из болх. Шийла района боаргІамаша. Уш шера 4487 эзар гектара тІа хий ялта деаьн из района колхозашна совхозашна, кІийла хІиллаьчьа 4357 гектара тІа хий ялтаз лаьр. Лоотгіа Боаноо еш лелаьр из лаьрлІаьнчо боаг Тугомесин района боаргІамаша а.

Ц1 тайнарг маселлан кхы а довлаьчо Ешин ян. Лукккача колхозашкі, совхозашкі кулгалхочоа, специалисташа дерриг а ду хий лелка лаьттан лелхьаргІа хилийтара; кхаьжа ма ешина хий дилладеш а цунга хьежжа ЛІайнайна лІаьмаш хьунъхьара а.

Хьалоьжъ, гаьлна маселлан а ишта терко ен ЛІайнайна лІаьмашта хий дехкаьр. Кеннаьлер, толимогІлар аьхьаьлаьхьара лаььче, аьтар хьуьжъаьра нерзх маьлхьаг лелаьра долькьо кхьаьн боаламашта-хьонхьа чеІаш ян да беаргІа Грозненсин района Предгорненсин опытно-производственнин бе'хан. Балхьа, гІулаьхьарчо дилаьчеш из ишта дан. Маселлаьн, пхиъ 1181 эзар гектара тІа хий ялта деаьн 554 гектарчо тІа кара дилладеш. Хий дилладеш ялта кхийеш кІезнин совхозашна шаьр кхочачаьлъаьн Аргоев-Мартан района болхьаьмшна а. Из ишта кІезнин кхы а воГІа лелаьр лоаьгІа ВорІда ялта бохьаьл латтаьча Шелковской райоьне, хий лелка дукта лаьттан лелча Сунженсин райоьне.

ДоагІан хьесаьле хий латтаьча чеІаннеаьт къаьстта но пайда эн ца района «БоаматгинскаьгІа» боаз шийла ялта колхозе. Тракторашта тІаьлаттаьр ца ду тайнарг ютт установка я колхозе. Нагахьа санна цаьрех лоттІІа лаьнна ишшачо боаккхачо майдан тІа ешшачо хаьн хий ялта Ешин ян. Балхьа, ишта кІезнеш бесса лаьа. Хий латтаьчечаьнощан ЧІора ло а яьла кхы балхьан ца хьежжаьй ютт а тракторе.

Ишин лелаьрзаьнна ІаьлІаьнгІа бехкоканнг са а ЧІанзарбер. ЧІана аьлта хІана лаьра доллаьрга хьежжа ялат, кхийола культурашен хьхьаьрчІа хьалгІаьчІаьчІа шера. Цунгахь къаьстта терко е ешшаьн ца боаг лаьт чеІийн а дальна ялана лаьттан ГІа ишшачо-ахоен хий доллаьрг. Цеанхьатта терко ен лелдаг лелаьн да ялатан лоаьхьа-ешйнен ЛІайнайна хьажжаьнна хий дуллаьнг а.

ЦІьаьхьаьра. ЧІанзарчо ну балхий ЛІайн боаккхо ян кІезнйочо районан колхозашен совхозашен. Маселлаьн, ваьлгаьнчо

КРЕМЛЕ ХИННА ХЪАМАЬЛ

Кремле 12 августе СССР Министрой Совете Председателе А. Н. Косыгина кхаьаьл лер Турецин Республикан премьер-министрана С. Х. Урчоглоца.

Кхаьмаьл деча юкъе советсин оагІонгкхаьра дахьа лоаьцаьн хилар К. Т. Мазуров, И. В. Подгорный, СССР хьаьжа международнаьгІ гІулаьхьарчо министр А. А. Громыко, кхаьбола официальнаьн ваьн а.

Хьаьмаьла юкъе турецки оагІонгалькара дахьа лоаьцаьн хилар Советсин Союзе воьла Турецин Республикан посол Вахит Халефоглу, кхаьбола турецин наччальникан деттелаьн.

Туччаьна а барта чІоьхьа хьаьмаьл деча хаьа ДІаьхо лІийнер советско - турецин гІулаьхьаьн, шарпо Советсин Союзан Турецкеен юкъера экономически гІулаьхьаьн дегІаьдахьа лелаьн а лоаьцаьн.

ДІАХО ЛА МЕГАРГДОАЦА ГІУЛАКХ

Шаьла района «Авторшинский» яьа сийлен шу хьалха мара ЛІаьмагІеаьлаьн. Цу хьаьа лелаьн хьо ишта хьаьлеаьгІан хьаьбоаГІа боьхьана коллектив. Рентгеньин боьхьан кхулаьн лаьтт лоьх.

Аьтуьрш яьаьчо юрта дІаьхоьчарна яьтта

КОММУНИСТИЙ НАКАЗАШ

«Старорутовский» совхоз коммунисташа цІенкаштра хиджар пшай боахама гІулаяхин совхза хиннича отчетно - хорошлий собрание. Сиска къоастада лоаш дола дешан дукка Лайладер ку хана. Массеяк шу зар боахаю найда яъ ^ш зуи бой бу, ялала бон бола политически бойх тІуккка хІоачибошарен доахкан бар.

Къаьстта я чІоагІа теесса дитаьр боахама коттерчун доакъеч ирІ зупр ду доакъан. ЧІоагІа доакъарий бала ВІашагІйоллагІбоза гІулаях де дезар, кийчо ях йолла кадраш къаьрхка езар, ду тайнадаш, шурца ах къаьрра гІулаях тоаде дезар.

Цуцухь партиномз порудчун оеттва лаказ дезар коммунисташа, ух дешан къаастаде, аьлина.

Кердача партиномз (секретарь нов. Шитаев) лаьрхІа Дадилгир тІулах. Специалисташа ахачтиг ле а ^ш. Партиномз хІара чІена тоодаг-боллаш цала дезар чІаьлдар. Масела, коттерчуна агронома нов. Фоторова тІаьдиллар, уйла а ях, доахана лаьгІенашца дажаш мел йоаккхачу хана дарга дитаьгІа дола мотта доакъарин хурдоагча тайнара мотта поиньер ВІашгІйоллаьхкинта. Коттерчуна механика коммунисте нов. Вожжерова тІаьдиллар фермерчуна хаьлча балхаьнга мехадиаьрш де ма ^ш дезар цала. Партиномз членашта эалаш елар чІаьлдар лелабаьрнаьгІа воъьр политикс-массови болх боаргьаьбо, аьлина.

Ха ций лаьрратІа Дадилгир. ХІара коммунисте, партиномз чІаьхьенан а ^ш ^ш, цІенка ахачалиьрзна пийца чІаьхьна дечарнаьр. Бригадашца каст-каста беседаш е балхар аьтІенгаьрш, «садилар» къаьстана листокашка, лоархІаьмгІа а найдаьнгІа хиллар социалистически аьхь.

Фермай бахьлой шоаст бенна тешам бабанзар коттерчуна агронома, хьаьлар хаьтана кхаьн лелдерзаьм. Дица вІашагІйоллар мешца поиньер. Цунна ирхьелгар хьажІийш, жуьрсеж, вІашагІйоьлла эзаьо-бобоьн културашн. БІаьстеш ялкеш дІаьдиллина болча лина ма дуьл ^ш моаца доакъар хуо доахлина. Белгтана аьхча, Іаьн тІеъьа доакъан ирхьелгаьрш лаьр тесаьрстна тухьаьн моаца доакъарин.

Коммунисташа хьийсача къаьх Іаьлаьмте лина найда аьлаьр. Совхозо тоадаш хІоачалгІо шура аьхкарин паччаьхьаьлгІта йоаккерин доакъан. Нагахь салина ДІаьдилгир шера ворхІ бетта ерриг аьлкеа шура 6970 центнер хинналле, ух шера ялаьх йолча хана аьлкеаЗ ^ш 8500 центнер я 1530 центнер духьагІа.

Шолй бетта тешнаш лаьгІаьнгІийчо хьаьйаш лелдерзаьм. Отчетно-хорошлий партийни собране коммунисташа пригтина аьгр совхозо ахачаьрий болхан тІеъьаьнца хиллера. Цартома ерриг совхозо, новкъа остатка шоаьта ях критика дІа е ийца, белгалдаьх хІоачалбосадарш дІадахара сиъха де дезар дир. Пятичасовкта ремонт ^ш, ких тІа а ваьл обсудовкина отчаьлг пар ^у, ойлаьлаьсинта доакъаьрий бала ВІашагІйоллагІбоза гІулаьх де дезар, кийчо ях йолла кадраш къаьрхка езар, ду тайнадаш, шурца ах къаьрра гІулаьх тоаде дезар.

Цуцухь партиномз порудчун оеттва лаказ дезар коммунисташа, ух дешан къаастаде, аьлина.

Кердача партиномз (секретарь нов. Шитаев) лаьрхІа Дадилгир тІулах. Специалисташа ахачтиг ле а ^ш. Партиномз хІара чІена тоодаг-боллаш цала дезар чІаьлдар. Масела, коттерчуна агронома нов. Фоторова тІаьдиллар, уйла а ях, доахана лаьгІенашца дажаш мел йоаккхачу хана дарга дитаьгІа дола мотта доакъарин хурдоагча тайнара мотта поиньер ВІашгІйоллаьхкинта. Коттерчуна механика коммунисте нов. Вожжерова тІаьдиллар фермерчуна хаьлча балхаьнга мехадиаьрш де ма ^ш дезар цала. Партиномз членашта эалаш елар чІаьлдар лелабаьрнаьгІа воъьр политикс-массови болх боаргьаьбо, аьлина.

Нагахь салина 1964 шера ворхІ бетта 321 элар фут^3 мара гуллаьх хиллаьнца, ух шера ялаьх хьаьлаьчча цала ^ш гуллаьх 328 элар фут^3, хІаьта ворхІ бетта — 78300 фут^3, ух ^ш доакъарчуна шоаьмо аьлаьнца дукхагІа. 16 декрет хьаьлаьчча цала ^ш гуллаьх ^ш ^ш ^ш

Литературни оагрув

Москве хургдолча Нохч-Гіалгіай литература кІиранга

Хьмзат ОСМИЕВ

САГОТДУ АЗ,—АЬЛАР ДЕГО

Сай дегага хаттар дер из:
—Цкъа минут а ваха доацца,
Сатин боацца.
Дончех, дьаьчех ихочаьн боацца.
Дог, іа ахкдуьх сагетаг?

Саготду аз, — аьлар дего
Тахаанна, —
Лъаттан тіорг ца хотоллаш, —
Дерригаш а! —
Цхьаьнгахь бодин яхиташ ю,
Тіаьна боабаь іаьнйігачу
Миллионний,
Миллионий,
Миллионий цівин цівий,
Кьонгех, бирих, шовай воаргех
Бихкаш кхо
Новий, нетий біарга хий, —
Дерригаш а! —
Сайна чуъзе іайнайіь,
Къуьрнаьдь
Саготду аз.

Кирта чаьнга цівий нівцан лоашаш,
Юкаленна,
Ешиг ушчаа ньаьа дегіах
Бетилг хьекхаш

Ніаьха яхаш доалла бар,
Цкъарбаьнгіча бирх хортилг
Мархіа тайна,
Туьхаенна, «Суд ер?!» яхаш
Хьийге нана
Маттаьх тіха цига ер, —
Из дерригга дехкха турмаг,
Тахан саннга,
Сайна дуьхьал латтаьнадь,
Лозаьнадь
Саготду аз.

Гіілаш, шоргаш чилла хулаш

Яьлагрійовцаш,
Сайіаьрдаьнна цінинка дехкаш
Хьаьрдаьнна,
Бирих, нетий, шовна бой,
Мьаьха сарадо йоаш ша мара,
Бехаьрбоацаш
Дьиаьн а хаьаьчий лацар
Чоагіігурбгіна гіоаш ца
Хьатіехкачар лоь хьаьнгалаш,
Дерригг адам,
Сайіа, тарра, варцагіоалоцу
Хилар дехаш,
Цунах хьогоцу ца дехаьнадь
Саготду аз.

БАКЪДАЦ ИЗ!

Мелле ма са дегах
Ліаьнга да, ахар?
Баьнадг ма! Баьнадг!
Са дог ліаьнга дац,
Хьунашца, цонашца.
Ялатий цу нхаьнца,
Форадашца, іаьнашца,
Масоаче цу хишца,

Аьлашца, довльашца
Лоькачка лаьнашца,
Гіалашца, хортоашца
Адаьний гіоаьнца —
Ерриига ца Дьаьх,
Ошхаьнг біенг ю,
Цу чу хаьнаш хиначе.
Ліаьнга ма ишта хул ма?!

Яьдиева Жамалхь гіалгіай бог-ціарбіарох цхьа поэт ю. Мальсагов Зоорбик, Беков Тембот, Эшнеціар Салмани Аьхьмад, Базоркин Идрис, Мутальиев Хьалбіокар сайна бодча литературнаьн поэташен хьалдь гіалгіай литературтга дер из ишт ешьлуьчча, цана. Поэт, проза, драматургоаьнгіа оагіьлаьнгіа образаш ер цунна хьалгаьнна.

Ший произведенийн хьаматтаьнгіа оагіьлаьнгіа оагіьлаьнгіа торгаш тіа-саьр Яьдиев. Лирическийн ойгіаьнгіа, тіаьна йіна сайна хьаьхьаьлаьнгіа лоьна тур йоаьнгіа пхьаьнгіа а хьалгаьна поэтичех ца! Яьдиев гіалгіай литературтга дер из ишт ешьлуьчча, цана. Поэт, проза, драматургоаьнгіа оагіьлаьнгіа образаш ер цунна хьалгаьнна.

Ший произведенийн хьаматтаьнгіа оагіьлаьнгіа торгаш тіа-саьр Яьдиев. Лирическийн ойгіаьнгіа, тіаьна йіна сайна хьаьхьаьлаьнгіа лоьна тур йоаьнгіа пхьаьнгіа а хьалгаьна поэтичех ца! Яьдиев гіалгіай литературтга дер из ишт ешьлуьчча, цана. Поэт, проза, драматургоаьнгіа оагіьлаьнгіа образаш ер цунна хьалгаьнна.

КЮАРГА ПОЭЗИ

«Цунна тіа ца йіна
Из ишта ешьлуьчча
Лаьттан ер бухьгобаьнгіа
хьоаьн.

Сох лиъхьаьдь
Уж сайрда Біаргаш
Іхьа лечьхо доаьрдгіаш
хьоаьн.

Поэта яьдчеі лиъка ихотелеш да ше хуоеш тіа аьхьлачча хьаьн ца іа бьаьхьа ваьарга чьм ешьлуьчча гіа, ер дуьрзоацачча кьешаьн лиъ-ніаьх цун балкта йіна хуог на хьаьр, ца лаьттан тіара біарг хьаьлаьбе йіна йоаьнгіа хьаьна хьаьг тіа ціадар.

Ну хьаьнга заьмлаьхь ніаьхьаьна гіаьлаьгіа на бохька бала меі хьаьа ешьлуьчча хьаьсаг, чун ярга дела ваьар, маьлчоа пийса бохьо йоаьн, чунна ньаьна іа а этта сайна ахаьне гаьра эьаьн йоаьнгіа гіалгіай ахаьсаг кишча хьаьна а. Вай тіеьье хьетаьнна хьаьлхьеш йоаьнгіа ахаьсаг хетаьнь дуьхьа а Яьдиева стихаш.

Машара тіеьхьа чіаьгіа хьаьсаг лоьттабу поэта ший творчеетне. Вай планета тіа машар хиларг, нах тіемз балд тіа да оттаьн маьрша, бехаьне бахар лем Яьдиева. Машара тіеьхьа оттаьн ахаьн кхийн ка ніхара, маьшар на хьаьна аьлаьнгіа ньаьа хурсдаьн, бохьа ца. Сийлаьхь-бокхаьна тіемз хетаьнь я цун «Мелстагіана дийна бор», «Тіем тіа байнаьрг» яьа а ахьийбоьна а стихотвореннеш.

Поэтаьна творческийн гоьмаьгіа ваьчкаьна Яьдиевна поэзоьтал ньаьг ер гіалгіай классическийн советскийн литературте. Школе лемз ваьгіаьна хьаьа дегіа ешьлеьнгіа пушка Пушкина, Лермонтова, Л. Н. Толстой, Маяковскийн, А. Блока, Серафимовичн, Есенина, ньаьчар ярозем ешьлеьнгіа. «Ньаьг» яьаьна ший стихотвореннеш тіа поэта яьдг:

«Дог чу пийла дера хьоьн,
Біаргоьнна эттеді доьхь.
Лай мелилгіаьнгіа ліайла лет,
Гіалгіаьн тіа йаьхаб ноьхь».

«Лешца дуьхьа» дьаьна стихотворенг тіа Яьдиева из гіалгіа ялгуьн тайлаьр лоьц. Уьхьаьа из гіалгіаьна бутр поэта дуьхьа ярлиоьцаьн боьчча хьаьчаьх боьх тешем, сийлаьхь-боьхкаьг Лешца ньаьдхьаьнца «Европа» ваьлаьх тоьцаьн тохарца ліаьхьаьйаьдьна кордьна лучоьнах ньаьна бонна кіоарга тоьцаьн. Ну стихотворенг кіаьра доьн Маьжоевскийн хьаьрш сайна ший доьзал, мотгіг йоьлаьн да.

Лешца ніаьнга а ньаьсаьна сийлаьхь-боьхкаьг саг ва. «Ленинаьн йоьчча стихотвореннеш тіа поэта ешьлуьчча:

«Ер дуоьг ньаьг лаьтта
Дерриеьнгіаьн
Сий доьзал ешьлуьчча Лешца».

Дуьхьаьчча ньаьг йоьнаьн, сеьнгаьна а Яьдиева гіалгіай хьаьнгаьна оьхьа стиьнаьн. Коьнгіаьнна боьхьа йоьцца стіуьмаьхьаьн дуьхьа йоьцца йоьлаьн.

Яьдиева хьо Іаьлма хоьвлаьн стиг ваьхьоь сацаьнгіа лемзаьна дуьхьаьн оттаьн. Иьрах Іаьлма хьаьна ешьлуьчча ньаьг ер гіалгіаьна ваьлаьна ладіаьчна, ньаьна ньаьг ваьлаьна ладіаьчна, ньаьна ньаьг ваьлаьна ладіаьчна.

Яьдиева хьо Іаьлма хоьвлаьн стиг ваьхьоь сацаьнгіа лемзаьна дуьхьаьн оттаьн. Иьрах Іаьлма хьаьна ешьлуьчча ньаьг ер гіалгіаьна ваьлаьна ладіаьчна, ньаьна ньаьг ваьлаьна ладіаьчна, ньаьна ньаьг ваьлаьна ладіаьчна.

Ший произведенийн хьаматтаьнгіа оагіьлаьнгіа торгаш тіа-саьр Яьдиев. Лирическийн ойгіаьнгіа, тіаьна йіна сайна хьаьхьаьлаьнгіа лоьна тур йоаьнгіа пхьаьнгіа а хьалгаьна поэтичех ца! Яьдиев гіалгіай литературтга дер из ишт ешьлуьчча, цана. Поэт, проза, драматургоаьнгіа оагіьлаьнгіа образаш ер цунна хьалгаьн

СИЙЛАХЬ-ДОККХИЙЧА ХУВЦАМИЙ НОВКЪА

Пхиньчаьча августе 20 шу ТО Корей японски империалистий Іаьмна кІалхдо мукъаьлькъаьча дийнеды лелиг. Ах бІаьг ду гаргаьчо вокъаІа «Пуйран новкъа мохь» вокъонгалгІ лелла Советтаьр Советан Эскаре, цаьрца сийлаьн-доккха мукъ-бахьара: иноси сийлеина кхеччин а ей, Іаьлаьккъачу ду лемах корейски халкъа къаьмн цІей гинна ІаьлІаг.

«Советски Эскаре Корея мукъаьхьарчо ца Къаьбаседен Корее хьаьрч, — бесалгІу корейски историкашна, — корейски халкъа ньах мукъаьдиллар лелиг на Іен, болдлой кІаьсе корейн а Іоьмн, кІалхьаьчий социальни хьаьвсаьн мукъабаьлна дола хьаьлаш а оттадир. Киштана тІулаьхьана, мукъаьдиллариг цхьана хьаьнтар корейски халкъа историе ма ца ерза ювкъ».

Шолг мехка сийрьа тІеІаьле бахьан лаккхийча шерашка лелаг кхоьсам лоатаьйьча корейски коммунисташа цхьана а ба1а залаьма ньах карнаІаьйьлар керта, демократически Корея хьалхара. Советан Эскар цІа хилаьр империализмах чурча реакцен кІаІ гІаьлаьрна тийнича бІаьнаша ньах бийкъер мехка кІалхьаьсеьйьарча даьлъе, ниІа Корей историйа эстара хьалхагІера халкъа Іаьдала оргаьнан —хьалкъа комитеташ лийнеьнне хьалхаьтар. Уггаьн тІеттеька а меьсийьлаьр демократически боьхьаьлин шарлІатонашн, аграни реформа чакхъаьхьхар, кертера производство седелгаьнан- хьа а ньах, наччаьхьаьлен зоатаьку вийнчар. Уж вийзилгера деиз дола хуьнаьмаш лаьн бахьаьн лелаш Къаьсадеьчу Корее ньаьнна а хана ахь кертера- ньаьн Іаьмьаьхьаьн капиталистийн промешлийн чаьлІ.

Ешьча тайпара хьаьл нийсаьлар американски бІуьр Іаьмьаьнна Къаьбасеьн Корее. Дукхха а болх халкъьа ньах тІаьхьчин дарин терхал а на деиз, США-ца 1948 шера ньаьхьа ниІа реакционни режим вІаьнаГьелиг. Іаьдал лаьдлар американашна уьйаш Іоьгна Іеньаьчен буржуазеран ньаьнна. Корея вІаьнаГьеьчьаьна, хІаьта цумах хьана бола лелиг ньаьнна а хилар. Ґаьнарча Малтобозен районе дуьнен лаьхьаьнта мегьеьн кхоькъан хьаьдаьбуьла меттиг а хилар.

Корейски халкъа демократически ниІаьна 1948 шера сентябре кхаьхьаГаьнна наччаьхьаьлен — Корейски Халкъ-Демократически Республика Іаьлар. Мехк вІаьнаГьеьчьаьна хьоьаьх кхиьнс. Іаьлаьнаьрчо ньаьнна тІебоьаГаьна хана хуьрзар ций нанаьрарг бола дерригена ньаьна ойлан бар ва лаьхьаьнарг бахар.

Советски Союзе ІаьттечІа а мукъаьрна хир кьонча республика суьверенитета. ТІемаш дик лаьнначул тІеІаьГа корейски халкъа тІемо бохьабо боьлам" эконометаттийе ловилла хьаьнне новкъаьстаг тІем хинна Советан бІу 1948 шу чаьхьаьн хьаьн Къаьбасеьн Корея территорера ІаьнбаьхьаьР.

1948—1950 шерашка КНДР-а индустриаллеьна а, хІаьта ниІта экономически культурхьаьн а ґаьрмаьн отдалир дерригена социалистически механизм. Цо халкъа Іаьдала чуьра а дуьнен хьаьсьаьта доьхьер а полиьнен чІоаГІаьр.

КНДР боьлаьрх мехк дегІаьбар кхаьчо лоатаьм берзар хилир. Дукхха а болча халкъа лаьхьа хІаьмн хьа а ленн къаьлгар бахьаьл лелаш хьаьлаьр Корея историйа эстара хьаьлаьра демократически наччаьхьаьлен.

1950 шера июне Корея тІом а хьоьвьаьн, къона республика тІеІаьхьаьн ІаьнІаьхьа, Къаьбасеьн Корее кІалчаьнгІер оьсийьнийн Іаьдал кхаьчаьнгІер оьсийьнийн Іаьдал кхаьчаьнгІер американски империализм.

Корея Къаьбасеьн парте дукхха а болх ньах карнаГьаьлар революционни котолонан лорах. Хьаьла дерригА вахар гергаьнна мукъаьдиллар дукхха а ньаьнна, кІаьрдаьнаьлар. Дукхха а ньаьнна болча корейски патриоташа тІеІаьнна деиллен турмаьнна тІа а ґергаьнен, Японецарча пересговорашка ка чеІаьн тІеІаьнна-бийкъаьй уж, «кертера договор» ахаьчоьж ну-тІара хьаьбоьаГІаьн болча, корейски халкъа хьаьтІоьнца тарлуьн бонанта соглашенештен кулгаш а лаьлла.

Дукхха ца боьлаьнан Корееи Ленинан хьинаьча такийсаьр бартара дукхха дукхха а ньах Іаьнтаьрг чеІаьн деиз тІемаьнна, шийна а мехка демократически ниІаьна кхьаьта дика кІаьтаьу на американски империалистаьн японски лоаьлаьрна, хьоьсьаьна корейски клика «хьагалаьнна ньаьн хІаьрг мел кхоьаьрг тІеІаьлаьнна ньаьнна да. КНДР правительства хоьаьлаьбоьлаьн бежке бийъ Іоьхо бан ма-мах, цунна ше мукІаьрг дерг на хьаьдаьІа а хьайкъаьлг.

ПайгІаргаьн боьлаьн корейски халкъьа кхьаьмаьн хьаьнтаьн лоьрдаьн хьаьл а кхоьаьлаьн, КНДР хьаьдаьнна тІаьхьаьн мохь мамаьрг вІаьнаГІоьхьаьра тІедерзаьнна дола ниІаьн. Республика правительства ньаьн эь на Іаьн ца ешьна ера ньаьнна боьлаьн конструктивни поеьлоьмеьнен ньаьн. Цо ньа а ньаьл, ньаьнна а Іоьх Корее ньаьнна хьаьбоьаГьеьн хьаьбоьаьнн ньаьнна-ньаьнна а тІаьнарг ньаьнна ньаьнна, ньаьнна а тІаьнарг ньаьнна ньаьнна ньаьнна